

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

Odsjek za sociologiju
Predmet: *Sociološke metode*
Akademska god. 2005/06.

Studentica: Marijana Ančić

**«NEDOSTACI ANKETE «
(metodološki esej)**

*recenzentice: prof.dr. Anči Leburić (Filozofski fakultet u Splitu)
asist. Zorana Šuljug (Filozofski fakultet u Splitu)*

*Esej je recenziran 10.09.2006. i prema Odluci Povjerenstva za izdavačku djelatnost
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu, donesenoj dana 21. studenoga 2006., postavljeno
na www.ffst.hr (službenoj WEB stranici Filozofskog fakulteta u Splitu)*

Anketa je u današnje vrijeme jedna od najraširenijih istraživačkih metoda i primjenjuje se u velikom broju istraživanja. Ovom se metodom mogu prikupiti podaci o mišljenjima i stavovima točno određenih ispitanika, na strogo definirani način postavljajući precizno formulirana pitanja u obliku anketnog upitnika.

Ovako široka primjena ankete kao metode upućuje na njene mnogobrojne prednosti, ali i ona, kao i svaka druga metoda sadrži i niz nedostataka. Jedan od značajnijih nedostataka ankete je njeno često poistovjećivanje sa cijelim istraživanjem, pri čemu se ne uzima u obzir kako je ona samo jedna od faza istraživačkog procesa. Na taj se način zanemaruju drugi aspekti istraživanja (najčešće oni teorijski) i istraživanje gubi smisao a rezultati nisu pouzdani. Nadalje, pošto je anketa kvantitativna metoda i dobiveni podaci se mogu veoma lako kompjutorski obrađivati, analizirati, uspoređivati i provjeravati, dešava se da istraživači «upadnu» u vlastitu zamku: oni dobivene podatke klasificiraju i prikazuju u obliku stotina grafova i tabela, ali ostaju na tom nivou iznošenja i prikazivanja «golih» činjenica bez donošenja vlastitih zaključaka i povezivanja sa postavljenim hipotezama. To je naravno ogromna pogreška, jer anketa kao istraživačka metoda, kada se pravilno koristi, ima veliku

moćnost verifikacije. Zato se i provodi istraživanje – da bismo dokazali ili rjeđe odbacili, na početku istraživanja definiranu hipotezu, tj. problem istraživanja.

Kod ankete je vrlo važno odabrati reprezentativan uzorak (ako nismo u mogućnosti obuhvatiti cijeli osnovni skup, a to je najčešće nemoguće). Ako smo pogriješili pri odabiru ispitanika najvjerojatnije će nam cijelo istraživanje biti u potpunosti promašeno. Proučavajući anketu kao metodu istraživanja primijetila sam da su neki njeni nedostaci rezultati njenih najvećih prednosti. Na primjer, ispitivanje velikog broja ljudi, što je nesumnjivo velika prednost ankete, rezultira velikim brojem podataka, pa često dolazi do «probijanja» roka što je u današnje vrijeme tržišno orijentiranih istraživanja nedopustivo. Nadalje, koliko god hvalili standardizirana anketna pitanja moramo imati na umu sljedeće poteškoće: situacije u kojima dolazi do različite stručnosti ispitanika, pri čemu su neki stručniji od drugih, ali mi njihove odgovore tretiramo na isti način. Zatim se susrećemo sa ispitanicima koji razumiju ista pitanja na drugačije načine. U ovom je slučaju preporučljivo pitanjima ciljati na «najniži sloj» kako bismo bili sigurni da će ih baš svi razumjeti. I na kraju, tu su teškoće koje nastaju jer ispitanici ne odgovaraju ono što stvarno misle, već ono što je u skladu sa društvenim vrijednostima. U ovom slučaju dolazim do još jednog, tehničkog nedostatka ankete, a to je nemogućnost provjeravanja istinitosti odgovora. Ispitanici ponekad ne znaju ili ne žele odgovoriti iskreno na postavljena pitanja, što naravno opet dovodi u pitanje pouzdanost dobivenih podataka.

U svakom slučaju, bez obzira na ove brojne nedostatke, mislim da anketa kao istraživačka metoda ima znatno više prednosti. Naglasila bih da je najvažnije voditi računa da je ona samo jedna od faza istraživačkog procesa i da kao takva mora biti izvedena iz predmeta istraživanja. Tek nakon što smo odredili cilj i predmet istraživanja, definirali hipotezu, te odredili varijable i indikatore možemo krenuti na izradu ankete. Tek ćemo tada dobiti pouzdane podatke u skladu s kojima ćemo donositi valjane zaključke i moći početi djelovati i mijenjati društvo u kojem živimo. Nabolje, naravno!